

GALIZA, UNHA TERRA DE EMIGRANTES

Cando comezamos o traballo pensamos que ía ser un de tantos, ata que o asunto se complicou: había que buscar fotos, documentos ou obxectos relacionados co tema ; elixir poesías, localizar un emigrante e entrevistalo.....

O resultado final foi exposto nunha mostra que fixemos no IES.

Era, como dicía Carlota , un traballo feito por nós e colocado aquí . Que emoción!! Pero foi algo máis e todos aprendemos cousas, diferentes , pero igualmente valiosas.

- Falei con miña nai un anaco grande e díxome.....
- Divertínme moito , Manolo era moi gracioso.....
- Meu avó contoume historias que nunca me conta-

ra....

Ao final entendemos un pouco mellor que Os Nossos sempre foron emigrantes, que nós é posible que o sexamos algún día, pero tamén nos ensinaron a comprender un pouquiño máis a aqueles que veñen de lonxe, que traballan aquí, e igual que a Nós nos chamaban, chamámoslles : Inmigrantes!!

Isto é unha mostra das opinións, lembranzas... que recollemos.

DIEGO, CARLOTA, XISELA, DAVID...NO NOME D@S ALUMN@S DE 2º DA ESO.

Modelo de Entrevista

Como se chama vostede?

Eu son Manolo, Manolo do Sony. Eu son mundial. Chamándome Manolo do Sony coñécenme todos.

Cantos anos ten?

Cinquenta feitos.

Sei que vostede emigrou. Podería dicirme a onde marchou? Cando?

Eu marchei o 13 de febreiro do 1971 a Suíza.

Como fixo a viaxe?

En avión

Por que marchou? Foise só?

Porque había tres vacas, os bens de arrendo, catro fillos e a avoa na cama. Si, fun só, ía máis xente no avión, pero fun só.

En que traballou?

Na hostalería

Foille doado acostumarse á vida aló?

Foi duro, pero fóra falan como os de aquí.

Como o acolleron?

Moi ben, acolléronme moi ben.

Que lle chamou a atención?

Aqueles "chuletóns" que comían os suízos con botellas de viño de reserva do ano cincuenta e pico e coa botella dentro do cesto e aqueles coches que tiñan e aquelas cousas cando aquí non había estradas.

GALIZA, UNHA TERRA DE EMIGRANTES

Con quen se relacionaba?

Cos suízos, cos clientes, cos compañeiros, coa xente de paso...

Lémbrese dalgunha anécdota en concreto, de algo curioso que lle ocorrera aló?

Cando as amigas se preñaban, había que levalas ao xinecólogo.

En que ano volveu?

No noventa

Por que volveu?

Porque botaba moito de menos o pobo de Melide.

De ter posibilidade, non lle gustaría quedarse aló?

Eu podía quedar, integreime aló.

Como valora en xeral a súa experiencia? Aspectos positivos, negativos...

Positivo. Que o mundo non remata na estrada de Agolada, aínda segue máis aló. Sempre hai posibilidade de abrirse ao mundo.

Moitas grazas.

DAVID MÉNDEZ MARTÍNEZ A MANOLO DO SONY

Lembranzas da viaxe

A viaxe de Caracas a Brasil, doce horas nun avión trimotor, unha carraca que collía máis fochas ca un carro nunha corredeira e voaba tan baixo que case rozabamos a selva, quilómetros e quilómetros de selva, non tiña fin.

HIPÓLITO

A viaxe foi moi incómoda, debido á súa duración, xa que foi en barco e durou vinte e seis días.

MANUEL

A viaxe fíxena en tren coa miña filla de tres anos, nove paquetes e un baúl; no baúl levaba roupa e na roupa ía escondida a carne do porco que mataramos.

O meu home levaba aló quince días e veume buscar á estación. Eu tiña que facturar moitos paquetes e non me deixaban levar tantos; a xente que non levaba ningún colliao e facturábao como seu.

AMPARO

A viaxe fíxemola en barco e levounos mes e medio de Vigo a Bos Aires.

Jesús

A viaxe fíxena en bus, dende Pontevedra ata Lugo, logo en tren ata Hendaia, a continuación en tren de novo ata Francia (Calais) e por último nun barco chamado "El Canal de la Mancha" ata Inglaterra.

MARÍA DEL CARMEN

GALIZA, UNHA TERRA DE EMIGRANTES

Cando chegou, que lle chamaba a atención?

Os ladróns, sen dúbida ningunha; había moitos, non te podías despistar. A min roubáronme dúas veces. ¡Aquilo era terrible!

Non lle chamou a atención nada. El só ía a traballar!

Que non comeran pan ao mediodía!

As cubanas!!

A limpeza das rúas, e sobre todo a honradez da xente, tamén que os bares pechasen máis cedo, e pola noite non había barullo nas rúas.

O que máis lles chamou a atención foi o desenvolvemento xeral, a todos os niveis, (social, económico...); aquela sociedade e modo de vida era impensable en Galicia naqueles anos.

A forma de vida que levan en relación á familia. Non hai concepto de familia. Eu cheguei a coñecer familias de 23, 24 e máis fillos. Os pais non coñecían case nin á metade, xa que cando cumprían a maioría de idade facíanlle unha casa, marchaban e non os volvía ver.

Anécdotas que lle ocorreron

Un amigo veu a España de vacacións e, cando quixo volver, faltábanlle tres días para que lle entregaran o seu novo permiso de traballo; na aduana controlárono e mandárono de volta a España, e pasados os tres días tivo que volver pagar o billete do avión para ir a Suíza.

JULIA.

A prensa estaba na rúa, enriba dunha mesa, debaixo duns soportais e ninguén levaba un periódico sen deixar a moeda do importe correspondente, isto facíase así porque non había "quiosqueiros" e sêvenos de referencia para darnos unha idea da educación cívica na Suíza receptora de emigrantes.

JOSÉ E SIRA.

A miña muller deu a luz á nosa filla na maternidade Pública de Caracas. Cando os médicos trouxeron a nena entregáronnos unha criatura negra como o carbón (con perdón). A miña muller non quixo collela e berrou: ¡Iso non é meu! A miña nena é branca e ten unha cinta na moneca que di: Mª Teresa.

Os médicos e as enfermeiras ríronse de nós, pero á miña muller non hai quen lle quite da cabeza que se querían quedar coa nosa nena

HIPÓLITO

No 1958 vin a España. Deixoume o barco en Vigo, e cando collín o tren para chegar aquí

GALIZA, UNHA TERRA DE EMIGRANTES

houbo un incendio, toda a miña equipaxe ardeu e incluso eu tamén me queimei un pouco.

Jesús.

En 33 anos ocorren moitas cousas, pero na viaxe de ida o revisor dixo que o baúl pesaba moito e que non podía levalo; preguntoume se levaba comida e díxenlle que non, que só levaba roupa e que se quería podía mirar (eu levaba alí a carne da matanza escondida, xa que non se podía) O revisor apuntou no baúl cun lapis; "revisen al desembarque".

Nunha estación baixeime un momentíño e merquei unha goma e borreino.

AMPARO.

Unha cousa que me ocorreu alí foi que ía pola rúa cos amigos e tireille polo rabo a un can e a señora chamou á policía e multáronme e tiven que pagar 50 francos.

José.

Atopeime alí en Alemaña a un veciño que había moito tempo que non vía, xa que el emigrara antes ca min.

José Luis.

Cando cheguei por primeira vez ao apartamento, que ía compartir cun señor, eu ía cuns compañeiros e na porta poñía o nome do señor. Poñía Ramón, e un compañeiro dixo: "Só faltaba que fose Ramón Román Romero" ¡Chamábase así! Unha casualidade, non se cre.

ELADIO.

Coñecín ao xogador de fútbol "Pelé", que falou comigo despois dun partido.

JOSEFA.

Nunha peza de teatro un home facía que lle pegaba á muller, entre o público había unha señora que viñera de Galiza que nunca fora ao teatro e pensou que era certo o que ocorría no escenario e berrou: "¡Dios mio, sáquenlla de diante que a vai matar"!.

MODESTO.

No coche de liña, que collera en Melide. Acórdome de unha anécdota que, indo cara aló, saquei os zapatos porque así ía máis cómodo, e botei unha sesta. Cando espertei, os zapatos estaban xa na dianteira do autobús, e os que ían diante de min, tiveron que pasarmos. Os meus zapatos percorreron a fila enteira, de volta ata min.

MANUEL.

Expresións relacionadas co tema:

- A emigración: ¡Paréceme mellor ca estar coas vacas!
- A emigración: Foron os mellores anos da miña vida!
- A emigración: Foi tempo perdido!
- A emigración: Non hai terra coma na que un se cría!

GALIZA, UNHA TERRA DE EMIGRANTES

Valoracións da experiencia

Na emigración non hai case nada positivo, só unha cousa: Tiven saúde para traballar durante tres anos sen descansar nin sequera un día e traballar de 15 a 16 horas diarias, ás veces máis.

HIPÓLITO

Vivín a miña xuventude nun país moito máis avanzado que España naquel momento. Coñecín ao meu home. Ao volver había cousas que me sorprenderan e agora tamén, porque moito do que se está a vivir aquí xa o vivín naquela época.

AURORA

Valóraa positiva, porque aprendeu a tratar outras persoas con distintas ideas e diferente forma de vida.

JULIA

Atopei alí a miña muller...

JESÚS

Deixei a miña terra. Aprendín que por moi ben que fixeras o teu traballo, foras correcto e demais, nunca te deixan de ver como unha persoa que necesita dos de alí para vivir, por iso entendo e respecto aos emigrantes que hai hoxe no noso país.

AURORA

Eu creo que ninguén debería marchar da súa terra natal xa que cando un se vai, toda a vida é estranxeiro, tanto na terra que o acolle como cando volve, porque despois de pasados os anos, a xente da túa idade mudouse a outro lugar e case non coñeces a ninguén.

MILAGROS

A viaxe, porque no barco entraba auga e morreu moita xente.

LUIS

Non terse quedado aló é o único negativo que Jesús saca da experiencia.

